

Verkiezingen Raad 2022

Voor een groen en eerlijk Oost Gelre

Voorwoord

Op woensdag 16 maart 2022 zijn de gemeenteraadsverkiezingen. De PvdA wil zo sterk mogelijk uit de bus komen om het verschil te kunnen maken voor alle inwoners van de gemeente Oost Gelre.

Voor de PvdA is een rechtvaardige samenleving er één van eerlijk delen, vast werk, goed wonen, een gezond leven, toegang tot scholing, emancipatie en recht op zeggenschap. Een land waar kinderen zonder angsten kunnen opgroeien en allemaal dezelfde kansen krijgen. Zorg is voor iedereen toegankelijk, sport en cultuur zijn voor iedereen bereikbaar en betaalbaar. Het hebben van werk is cruciaal. Wie geen bestaanszekerheid kent, komt er niet aan toe om zichzelf verder te ontwikkelen.

Het zijn basisvoorwaarden voor een gelukkig en tevreden leven. De gemeente of de politiek kunnen niet voor geluk zorgen, maar wel voorwaarden scheppen die het makkelijker maken om mee te doen in de samenleving. Als PvdA geloven we dat solidariteit een belangrijke, zo niet de belangrijkste bouwsteen van onze samenleving is.

Met veel mensen gaat het goed, maar de coronacrisis laat zien dat een groeiende groep mensen achterop dreigt te raken. Er zijn groeiende verschillen in inkomen, vermogen, opleidingskansen, arbeidszekerheid, gezondheid, levensduur en de toegang tot de woningmarkt. Als PvdA bestrijden we de gevolgen van kansenongelijkheid. We willen nadrukkelijk investeren in wat ons bindt en zoeken dat in de kracht van mensen, met de steun van een beschermende overheid.

De PvdA staat voor een lokale samenleving die verbonden is. Een lokale samenleving waarin je erop kunt vertrouwen dat iedereen gelijk behandeld wordt en waar iedereen gelijke rechten en kansen heeft. Een samenleving die inclusief is, waarin iedereen meedoet.

Het wordt tijd voor een nieuwe coalitie in Oost Gelre, met meerdere partijen waarin mensen zich vertegenwoordigd zien. Een coalitie waarin het sociaaldemocratische geluid helder doorklinkt. Met een bestuurscultuur waarin het dualisme tussen raad en college op een gezonde manier tot uiting komt en goede plannen een eerlijke kans krijgen.

Dat gaat allemaal niet vanzelf. Een sterke Partij van de Arbeid is daarvoor van groot belang. Doet u met ons mee? Stem dan op de PvdA.

1. Leven in een verbonden samenleving

Voor de PvdA is het belangrijk dat iedereen mee kan doen en niemand langs de zijlijn hoeft te staan. De toegankelijkheid van voorzieningen voor mensen met een beperking moet maximaal zijn.

Corona heeft laten zien dat goede gezondheidszorg onontbeerlijk is voor het welbevinden van mensen en voor een verbonden samenleving. In de zorg is het uitgangspunt dat deze dichtbij, toegankelijk, beschikbaar, betaalbaar en aanwezig moet zijn.

Op het gebied van welzijn willen we bescherming, zelfredzaamheid, participatie, zorg voor elkaar en sociale samenhang realiseren. Dat doen we door vroegtijdig problemen van burgers en de samenleving te signaleren, te benoemen en op te lossen. Met preventieve maatregelen willen we voorkomen dat problemen verergeren en er later zwaardere hulp of zorg moet worden ingezet.

Speerpunten PvdA Oost Gelre 2022-2026 Leven in een verbonden samenleving

1	Bereikbare zorg betekent goede acute noodzorg, een ziekenhuis in Winterswijk met kraamzorg en behoud van de gezondheidscentra in Lichtenvoorde en Groenlo.
2	We investeren in programma's voor drugs- en alcoholpreventie, want Oost Gelre kleurt nog steeds donkerrood op alcoholgebruik. Ook maken we samen met scholen, verenigingen en jongeren zelf een langjarige aanpak van drugsgebruik onder jongeren.
3	De gemeente brengt de groep laaggeletterden in kaart en voert de regie in de aanpak van laaggeletterdheid.
4	Zorginstellingen die de gemeente inhuurt, moeten transparant zijn op het gebied van financiën, tevredenheid van cliënten en medewerkers en de salariering van bestuurders. In aanbestedingen waken we voor hoge winstmarges bij (jeugd)zorgaanbieders.
5	Eenzaamheid is één van de grootste problemen in onze samenleving. Wij bestrijden eenzaamheid door ontmoetingsactiviteiten te faciliteren. Maatschappelijk meedoen, ook van GGZ-patiënten, is de norm en waar nodig moet beschermd of beschut wonen mogelijk zijn.
6	Veranderende omstandigheden voor de jeugd vragen om gerichte aandacht. De positieve inzet van Mazzel jongerenwerk, met initiatieven als de film Covid 2.0 of het huiskamerproject op school, verdient navolging.
7	De menselijke maat is leidend in ons bijstandsbeleid, bijvoorbeeld door het toepassen van de hardheidsclausule. Dat betekent dat wij in bijzondere gevallen de kostendelersnorm en de vermogensgrens voor bijstand niet toepassen.

2. Armoede en schuldhulpverlening

Armoede leidt tot een sociaal en maatschappelijk isolement. Opgroeien in armoede staat ontwikkelingskansen in de weg. Opgroeien in een arm gezin bepaalt iemands kijk op de maatschappij en kan het omgaan met anderen bemoeilijken. Gezinnen en andere mensen met problematische schulden helpen we. Waar nodig bezien we de schuldproblematiek in samenhang met eventuele andere problematiek.

Het sociaal wijkteam neemt hierin de regie en zorgt voor afstemming in de hulpverlening en tussen de verschillende gebieden (wonen, werk, uitkering, maatschappelijke deelname, zorg en begeleiding). Eigen verantwoordelijkheid en het leveren van maatwerk vormen het uitgangspunt.

Speerpunten PvdA Oost Gelre 2022-2026 Armoede en schuldhulpverlening

1	We voeren een armoedebeleid met specifieke aandacht voor kinderen die opgroeien in armoede. Elk kind kan meedoen met sport en cultuur, kan mee op schoolreisje, kan naar verjaardagen en beschikt over goede kleding.
2	We gaan maximaal aandacht geven aan het bereiken van mensen, die met (stille) armoede kampen. Er is veel leed dat we niet zien. De nieuwe organisatie Fijnder en de gemeente gaan hiervoor nieuwe wegen bewandelen (zoals sociale media) en hebben gericht aandacht voor nieuwe vormen van armoede (energiearmoede, armoede onder werkenden).
3	De schuldhulpverlening moet goed toegankelijk zijn, maar mag geen verdienmodel zijn waar mensen onnodig lang in verblijven. Voorkomen blijft altijd beter dan genezen. Daarom moet er voldoende aandacht zijn voor schuldenschaamte, een schuldhulpverleningsprogramma voor laaggeletterden en voor het probleem dat mensen in de schuldhulpverlening moeilijk in aanmerking komen voor aanvullende zorg.
4	In een sociale samenleving zou een voedselbank niet nodig moeten zijn. Gezien de huidige omstandigheden verdient de voedselbank Oost Achterhoek echter structurele, ruimhartige ondersteuning vanuit de gemeente.

3. Wonen en leefbare buurten

Wonen is een eerste levensbehoefte. Wonen doe je in een buurt of wijk, dorp of stad, te midden van en samen met anderen. Dit betekent dat er voldoende betaalbare huizen voor uiteenlopende soorten huishoudens beschikbaar moeten zijn in de verschillende kernen van onze gemeente. Iedereen dient goed te kunnen wonen voor een eerlijk deel van het besteedbaar inkomen.

De grote vraag naar woningen en de geleidelijke migratie naar het oosten van het land maken dat er ook in Oost Gelre méér huizen moeten worden gebouwd, namelijk daar waar mensen graag wonen, en ontworpen op basis van woonwensen. Tegelijk is een aanzuigende werking ook nodig om het zorglandschap in de gemeente in stand te houden.

Bouwen in bestaand stedelijk gebied, inclusief de transformatie van leegstaande panden, heeft hierbij voorrang. En wonen gaat ook over kwaliteit van de woningen: verduurzaming, veiligheid en de relatie met zorg. De komende jaren moet de transformatie naar duurzame en gasloze woningen en bedrijven op basis van de Transitievisie warmte echt van de grond komen.

Wij streven naar gemengde wijken en dorpen. Dit betekent dat er ruimte is voor diversiteit, jongeren, alleenstaanden, gezinnen met jonge (en oudere) kinderen, meerdere generaties van een familie onder één dak, ouderen en statushouders. Gemengde wijken passen bij het idee van een inclusieve samenleving. Wij staan niet toe dat inwoners met een laag inkomen worden verdrongen naar een plek buiten onze gemeente. Wettelijke mogelijkheden om ervoor te zorgen dat starters uit de gemeente zelf in aanmerking komen voor (nieuwe) woningen moeten worden gebruikt.

De taakstelling om statushouders te huisvesten moet worden gehaald en in Achterhoeks verband zorgen we gezamenlijk voor de nodige humanitaire opvang van asielzoekers in onze regio.

Speerpunten PvdA Oost Gelre 2022-2026

Wonen en leefbare buurten

1	Wij zorgen voor voldoende en beschikbare sociale huurwoningen (betaalbare voorraad) voor alle doelgroepen van de sociale huur in de verschillende kernen en maken hierover bindende afspraken met de woningcorporaties. Huurwoningen worden niet meer verkocht.
2	Alle sociale huurwoningen zijn uiterlijk in 2030 goed geïsoleerd, zonder dat dit tot hogere netto lasten leidt. Hierover maken we bindende afspraken met de corporaties.
3	Er zijn voldoende woningen beschikbaar voor toetreders op de woningmarkt, de mensen die vanuit beschermd wonen zelfstandig gaan wonen, ouderen en statushouders. Nieuwbouw van levensloopbestendige woningen moet de doorstroming in de woningmarkt bevorderen.
4	Wij kiezen voor versneld bouwen van kleinere (tijdelijke) woningen (zoals tiny houses, woonstudio's en kamerbewoning) in gemengde wijken en dorpen om flexibel in te kunnen spelen op de vraag. Deze woningen zijn toegankelijk voor iedereen die in aanmerking komt voor sociale huur.
5	Wij zorgen ervoor dat particuliere ontwikkelaars minimaal 25% van de koopwoningen aanbieden voor een koopprijs tot € 250.000, dat zij woningen voor doelgroepen (zoals starterswoningen) ook werkelijk verkopen voor de afgesproken verkoopprijzen en dat kopers een verplichting van zelfbewoning krijgen opgelegd.

6	Herbestemming en transformatie van leegstaande winkel- en kantoorpanden kan een oplossing bieden om een tekort aan betaalbare woningen op te lossen. Daarmee wordt de leegstand opgelost en een impuls aan de woningmarkt gegeven.
7	Collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO) wordt gestimuleerd. Dit betekent dat burgers zelf, samen met elkaar woningen kunnen ontwerpen en (laten) bouwen. Dit geldt ook voor experimentele vormen van woningbouw voor ouderen, woon- en leefgroepen en levensloopbestendig wonen.
8	Een leefbare wijk is verkeersveilig. In alle woonkernen wordt 30 km per uur de limiet en de wegen worden hierop ingericht. Rond scholen zijn er veilige kindzones.
9	We richten wijken, openbare gebouwen, scholen, sportvoorzieningen en openbaar vervoer zo in dat deze toegankelijk zijn voor mensen met een beperking. Samen met het bedrijfsleven en de middenstand zorgen we ervoor dat winkels en kantoren voor mindervaliden toegankelijk zijn.
10	We investeren in een veilige en goed onderhouden openbare ruimte, zowel in de kernen als in het buitengebied. In elke buurt zijn voldoende speeltuinen, groenvoorzieningen, parken en bankjes, die goed onderhouden worden.
11	Initiatieven waarbij buurten actief investeren in hun groene omgeving, bijvoorbeeld in het kader van biodiversiteit, worden gestimuleerd en gefaciliteerd.

4. Sport, cultuur, iedereen doet mee

Het lokaal beweeg- en sportakkoord Oost Gelre vormt de basis om meer inwoners aan het sporten en bewegen te krijgen en te houden. Sport is belangrijk voor iedereen: voor de gezondheid, als middel voor participatie, voor de gezelligheid, voor de ontwikkeling, voor ontspanning en ga zo maar door. Onze verenigingen zijn van groot belang voor de leefbaarheid en de onderlinge verbondenheid. Hoewel de breedtesport nog steeds floreert, zal het proces van onderlinge samenwerking doorgaan.

Naast de accommodaties voor zaalsport, houdt de gemeente openbare zwembadvoorzieningen in Lichtenvoorde en Groenlo in stand.

Cultuur is belangrijk voor de leefbaarheid in onze woonkernen. Wij vinden het belangrijk dat alle vormen van cultuur toegankelijk en betaalbaar zijn voor iedereen en dat elke cultuuruiting van waarde is.

Dit betekent dat de culturele accommodaties Den Diek in Lichtenvoorde en de Mattelier in Groenlo en de multifunctionele accommodaties in de kleine kernen hun functie met goede voorzieningen behouden.

Wij staan voor een open samenleving waarin iedereen zich naar wens kan ontplooien. In deze samenleving is plek is voor iedereen, ongeacht achtergrond, religie, sekse of seksuele geaardheid. Iedereen doet mee, draagt naar eigen mogelijkheden bij en heeft dezelfde kansen als het gaat om onderwijs, werk, wonen en vrijetijdsbesteding. Wij wijzen elke vorm van discriminatie af. Aantasting van de vrijheid van godsdienst, van de vrijheid van meningsuiting of van levensovertuiging wordt bestreden. Seksuele diversiteit moet zichtbaar kunnen zijn op straat, scholen, werk, zorginstellingen en waar dan ook in onze maatschappij.

Speerpunten PvdA Oost Gelre 2022-2026

Sport, cultuur, iedereen doet mee

1	Wij zetten in op voldoende en kwalitatief goede faciliteiten voor het kunnen beoefenen van sport. De sportcomplexen zijn goed onderhouden. Door samenwerking (bijv. tussen verenigingen en kernen) worden beschikbare accommodaties met een zo goed mogelijke bezetting multifunctioneel gebruikt.
2	We bevorderen de deelname aan sport van kinderen van niet-draagkrachtige ouders (minder dan 130% van het wettelijk sociaal minimum) met behulp van het kindpakket. Actieve sportbeoefening is ook mogelijk voor mensen met een beperking.
3	Elk kind moet leren zwemmen. Als dit niet door de ouders wordt geregeld, dan kan dit via het kindpakket, zodat alle kinderen tussen de 6 en 12 jaar een Zwemdiploma A en B halen.
4	Wij investeren in de culturele voorzieningen in onze gemeente in het kader van leefbaarheid en aantrekkelijkheid van onze gemeente. Als evenementengemeente stimuleren we de variëteit aan bestaande en nieuwe evenementen.
5	De bibliotheken in Lichtenvoorde en Groenlo vormen een laagdrempelige ontmoetings- en leerplaats, waar een belangrijke bijdrage geleverd wordt aan de bestrijding van analfabetisme en laaggeletterdheid en mensen wegwijs worden gemaakt in het digitale landschap.
6	Vanuit de nieuwe wet inburgering faciliteren wij taalonderwijs en begeleiden actief het waardevolle (vrijwilligers)werk voor vluchtelingen.

5. Aan het werk

Iedereen verdient een eerlijke kans op goed werk en een rechtvaardig inkomen. Werk is de sleutel tot bestaanszekerheid, waardering, respect en tot deelname aan de samenleving. Werk biedt perspectief: met werk zijn mensen in staat een zelfstandig bestaan op te bouwen en hun talenten te ontwikkelen. Voor de PvdA is werk betaald. Het minimumloon is echt het minimum. Lukt het hebben van een baan niet, dan zorgen we ervoor dat mensen op andere manieren volwaardig mee kunnen doen.

De PvdA stelt hoge doelen aan het nieuwe werkleerbedrijf Fijnder, waarin Werkbaan Oost en SDOA samengaan. Hoge verwachtingen hebben wij van het concept waarbij mensen vanuit de doelstellingen van de Participatiewet een arbeidsplek kunnen krijgen die bij hen past, op een niveau dat aansluit en waarin ontwikkelperspectief bestaat. Het werkleerbedrijf moet uitvoering gaan geven aan alle activiteiten van arbeidsmatige dagbesteding tot regulier werk.

Een algemene voorziening wordt ontwikkeld waar inwoners terecht kunnen voor dagbesteding, vrijwilligerswerk, werkervaringsplaatsen en beschut werk. Dit is een ontbrekende schakel tussen beschut werk en dagbesteding. 7 jaar ervaring met de Participatiewet heeft op het gebied van arbeidsre-integratie nog niet gebracht wat de bedoeling was. Om als begeleide werknemer mee te kunnen doen binnen een regulier bedrijf is het van belang dat meer bedrijven hieraan gaan deelnemen. Tegelijkertijd is het belangrijk dat binnen Fijnder beschut werk aangeboden wordt.

De gemeente faciliteert bedrijven om zich te vestigen op een van haar bedrijventerreinen. Duurzame bedrijvigheid staat daarbij voorop. Dit vraagt om een directe invloed op onder meer uitgiftebeleid, beheer, landschappelijke inpassing en handhaving. Als het beheer in handen is van een gebiedsonderneming (zoals de Laarberg) frustreert dit de borging van algemene belangen en de democratische controle. De PvdA wil hiervan af.

Speerpunten PvdA Oost Gelre 2022-2026

Aan het werk

1	Wij bekijken met onze regionale partners (regio Achterhoek, vakbeweging, werkgevers, mkb, onderwijs en overheid) hoe we (jonge) werkzoekenden het beste kunnen toerusten voor de arbeidsmarkt in onze regio. Ook stimuleren we voldoende stageplekken voor jongeren op alle niveaus.
2	Wij gebruiken onze inkoopmacht als overheid om banen voor mensen in een uitkering en leerbanen voor jongeren te stimuleren. Dat kan door social return on investment (maatschappelijke meerwaarde) als voorwaarde op te nemen voor de aanbestedende partij. De gemeente geeft hierbij zelf het goede voorbeeld.
3	We zetten het re-integratiebeleid in op reguliere (niet-gesubsidieerde) en fatsoenlijk betaalde banen. Als dat niet of nog niet mogelijk is, geven we loonkostensubsidie of bieden we een baan aan bij het sociaal werkbedrijf. Voor hen waarvoor ook dat niet of nog niet in het bereik ligt, is er de arbeidsmatige of recreatieve dagbesteding. Bedrijven worden actief benaderd, geënthousiasmeerd en ontzorgd om werkplekken te bieden voor mensen met een beperking. Bedrijven als Atag, ROVA en Aktief worden als positieve voorbeelden getoond.
4	Beschut werk moet blijven bestaan voor mensen die anders geen kans hebben op een betaalde baan waarmee ze een eigen bestaan op kunnen bouwen. We behouden de komende periode beschutte werkplekken in de gemeentelijke organisatie. Van bedrijven waar we als gemeente zaken mee doen verlangen we dezelfde inspanning.

5	Wij zijn ook medeverantwoordelijk voor de arbeidsomstandigheden van arbeidsmigranten en nieuwe Nederlanders (statushouders). Misstanden brengen we aan het licht, zodat arbeidsmigratie door slechte omstandigheden niet leidt tot inhumane situaties en verdere verdringing.
6	We vinden dat werkzoekenden en statushouders zelf hun eigen plan moeten kunnen trekken in hun zoektocht naar betaald werk. Dit plan ondersteunen we waar mogelijk. Het verwerven van de Nederlandse taal door statushouders is daar onlosmakelijk aan verbonden. De gemeente geeft als werkgever zelf het goede voorbeeld.
7	De gemeente investeert samen met de vastgoedeigenaren in de kwaliteit van de centrumgebieden om ervoor te zorgen dat dit aantrekkelijke winkelgebieden blijven. In zowel Groenlo als Lichtenvoorde willen we winkelruimte faciliteren voor de verkoop van streekeigen biologische producten.
8	Om winkelcentra levendiger te maken kan herbestemming een oplossing bieden, bijvoorbeeld door winkels in de periferie her te bestemmen als woningen, of door andere functies zoals recreatie, toerisme of horeca toe te laten. We stimuleren het toerisme. De balans tussen wonen, werken en toerisme moet goed blijven.
9	In overleg met Berkelland werken we toe naar een liquidatie van gebiedsonderneming de Laarberg en gaan het beheer in gemeentelijke handen organiseren, zodat de belangen van economie, milieu en volksgezondheid in gezamenlijkheid kunnen worden behartigd. De plannen voor een industriële mestvergister op de Laarberg gaan definitief in de ijskast.

6. Kinderen

Alle kinderen krijgen de kans om hun talenten te ontplooiën. Daarom zetten we in op kwalitatief goed onderwijs, goede opvang, sportvoorzieningen, jeugdzorg en op een jeugd die niet beheerst wordt door (materiële) zorgen.

Wij maken ons zorgen om kinderen die opgroeien in armoede. Afkomst en achtergrond lijken steeds meer de kansen in het leven te bepalen. Eén op de negen kinderen groeit op in armoede. Dat zijn in Nederland maar liefst 421.000 kinderen. Voor de PvdA is dit onaanvaardbaar.

Gelukkig gaat het met de meeste kinderen goed. Zij groeien op in solide gezinnen, gaan naar school en vullen hun vrije tijd met spelen, sport en cultuur. Er zullen echter altijd kinderen zijn die een vorm van jeugdhulp nodig hebben. Soms een milde vorm, soms een meer intensieve vorm. Wij vinden dat binnen de jeugdzorg het kind, het gezin en de persoonlijke omgeving het uitgangspunt van de hulp of ondersteuning moet zijn. Ouders hebben daar idealiter de regie in.

Niet gelukkig zijn we met de twijfelachtige eer dat Oost Gelre aan kop staat als het gaat om drankgebruik door jongeren. Ook drugsgebruik is een breed verspreid probleem, dat zich net als drugshandel veelal buiten het zicht afspeelt. Voorlichting, in gesprek blijven met jeugd en preventie richting jongeren en ouders vraagt om een doorlopende inzet. Ouders moeten overtuigd worden dat de schadelijkheid van drank en drugs voor minderjarigen echt niet meevallen, dat cocaïne snuiven op het toilet van de kroeg of voor de voetbalkantine ook in onze gemeente voorkomt.

Speerpunten PvdA Oost Gelre 2022-2026

Kinderen

1	In Lichtenvoorde en Groenlo wordt geïnvesteerd in integrale (educatieve) kindcentra. Een beperkter aantal nieuwe of vernieuwde basisscholen blijft daarnaast, toegesneden op de toekomstige verwachte kinderaantallen.
2	Zolang de dorpscholen bestaansrecht hebben, geven zij invulling aan de sociale verbondenheid in onze dorpen. Kinderen moeten in de eigen buurt naar school kunnen gaan.
3	Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG Oost Gelre) is voor kinderen, jeugdigen en hun ouders de basis én verbindende schakel tussen alle voorzieningen, zoals kinderopvang, scholen, jeugdgezondheidszorg en huisartsen en kinderartsen.
4	Mee kunnen en mogen doen is de norm. We ondersteunen kinderen en gezinnen die onvoldoende financiële middelen hebben om mee te doen met school, sport en cultuur.
5	Er komt een blijvend plan van aanpak om alcohol- en drugsgebruik onder jongeren te verminderen. De drankketen vragen om een actieve inzet van de gemeente. De voorlichtingsbijeenkomsten met bekende Nederlanders die in het verleden werden georganiseerd krijgen een tweejarig programma.
6	Jongeren die gebruik maken van jeugdhulp laten we op hun 18 ^e verjaardag niet eensklaps in de steek. Vanaf hun 17 ^e wordt samen met hen gewerkt aan een zorgvuldige overgang naar zelfstandigheid of naar blijvende zorg en ondersteuning.

7. Leven in een duurzame en groene omgeving

Klimaatcrisis: action, action, action

De klimaatcrisis die mondiaal wordt ervaren door opwarming van de aarde, natuurrampen en zeespiegelstijging roept in de komende 20 jaar om een actieve, bestendige en gezamenlijke aanpak. Ook van onze gemeente. De afgelopen jaren zijn we te aarzelend gestart. Particulier initiatief heeft geleid tot een langzame groei in zonnedaken. Inmiddels zijn ook de eerste zonneparken ontwikkeld. De verduurzaming van vastgoed en vervoer gaat echter nog veel te traag.

De regionale energiestrategie (RES) Achterhoek is door de gemeente vastgesteld en gaat de komende jaren samen met de Transitievisie warmte de rode draad vormen voor een forse aanpak. Daarvoor is het noodzakelijk om investeringen te doen. Ook als gemeente zullen we de komende 10 jaar flink moeten bijdragen om verduurzaming te versnellen, te faciliteren en het proces aan te jagen.

Het Klimaatakkoord en de Klimaatwet onderstrepen de urgentie van de energietransitie (van fossiele naar duurzame brandstoffen). Wij geloven dat duurzaamheid een bijdrage kan leveren aan onze lokale economie. Steeds meer bedrijven plukken daar nu al de vruchten van. Wij houden vast aan de ambitie dat Oost Gelre in 2030 een CO2-neutrale gemeente is.

De PvdA vindt dat we naast extra zonne-energie op daken (verplicht bij nieuwbouw bedrijfspanden) en in zonneparken (tot een totaal van 75 hectare), een duidelijke keuze moeten maken voor de komst van een (gezamenlijk) windpark op de grens met Berkelland. Dat kan een belangrijke bijdrage vormen voor de opgave voor hernieuwbare energieopwekking uit de vastgestelde RES. Harde voorwaarden hierbij zijn dat grote windturbines niet binnen een straal van 2 kilometer van een woonkern gebouwd mogen worden en dat samenwerking van een

energiecoöperatie met omwonenden en andere inwoners mogelijk wordt gemaakt.

Naar een circulaire landbouw

De Europese Unie wil met de hervorming van haar subsidiebeleid de transitie in de agrarische sector naar een duurzamere landbouw met behoud van biodiversiteit en landschap stimuleren. Ruim 80% van de oppervlakte van de gemeente is in gebruik als agrarische cultuurgrond. Er zijn ca. 200 zelfstandige agrarische bedrijven actief. Inclusief de bedrijven in de periferie (toelevering, verwerking en dienstverlening) zijn ze goed voor vele honderden arbeidsplaatsen in onze gemeente.

Oost Gelre telt van alle Achterhoekse gemeenten de meeste varkens, koeien en kippen per inwoner. De nog steeds toenemende schaalvergroting (meer dieren per bedrijf, grote stallen) botst regelmatig met andere functies van het buitengebied. De stikstofcrisis dwingt ons om niet lijdzaam toe te zien, maar te pogen in samenspraak met de agrarische sector de noodzakelijke transitie te helpen realiseren. Een beperking van het aantal dieren is onvermijdelijk. Om het buitengebied aantrekkelijk te houden voor zowel de eigen bewoners als toeristen zullen er planologisch goede keuzes moeten worden gemaakt. Landschappelijke inpassing heeft daarom grote prioriteit.

Wij zijn tegen megastallen. Als PvdA vinden we dat biologische landbouw een grote bijdrage kan leveren aan een duurzaam buitengebied. Daarnaast is deze vorm van landbouw van groot belang voor de versterking van de biodiversiteit. Agrariërs die willen omschakelen van gangbaar naar biologisch willen we daarom hierbij ondersteunen.

Luchtkwaliteit

Schone lucht is cruciaal voor onze gezondheid. Het nieuwe Schoneluchtakkoord onderstreept de noodzaak om hier actief aan te gaan werken. Dit akkoord moet ook voor Oost Gelre een belangrijk

uitgangspunt worden voor het handelen en het nemen van besluiten. Helaas is de kwaliteit van de lucht op sommige plekken in onze gemeente onvoldoende, bijvoorbeeld in de omgeving van sommige industriële bedrijven, nabij de N18 of in de omgeving van intensieve veehouderijen. Luchtkwaliteit heeft in onze gemeente naast verkeer, houtstook en industriële bedrijvigheid ook te maken met de veehouderij. De intensieve veehouderij heeft naast alle risico's voor de volksgezondheid ook andere nadelige effecten zoals stankoverlast, gezondheidsgevaren door zoönose en de mestproductie. Houtstook is verantwoordelijk voor 25% van het fijnstof dat in woonwijken aanwezig is.

Duurzaam vervoer

We houden een OV-netwerk met een goede bereikbaarheid van belangrijke voorzieningen, zoals ziekenhuizen, gezondheidscentra en scholen, in stand. ZOOV, trein en bus blijven belangrijk om de leefbaarheid op peil en woonwerk-verkeer in stand te houden. Elke vorm van openbaar vervoer is toegankelijk voor mensen in een rolstoel.

In de openbare ruimte zorgen we er met private partners voor dat een passend netwerk van oplaadpunten/snelladers voor elektrische voertuigen (auto's, busjes, scooters) ontstaat.

We kiezen binnen de bebouwde kom voor 30 km-zones en veilige schoolroutes. Fietser en wandelaar zijn belangrijker dan auto en brommer. Het fietsverkeer in de woonkern en omgeving wordt gestimuleerd.

Water(beheer)

Wij willen schoner en zichtbaar aantrekkelijker water in onze gemeente. Daarvoor is het nodig dat de chemische en ecologische waterkwaliteit verbetert. In een groot deel van ons oppervlaktewater zit bijvoorbeeld nog te veel meststof, bestrijdingsmiddelen, PAK's (teerachtige stoffen) en zware metalen als koper en zink. Het waterschap pakt dit aan met brongerichte maatregelen. De gemeente draagt hieraan bij door

bijvoorbeeld bedrijven aan te sluiten op de riolering en illegale lozingen aan te pakken. In samenwerking met de LTO en regionale uitvoeringsdiensten zoals de inspectie werken we aan de bewustwording over het belang van het stoppen van illegale lozingen. Landbouwers moeten afvalwater zuiveren voor zij het afvoeren via het riool. We investeren in onze regionale uitvoeringsdienst, zodat er voldoende handhavers zijn in met name het buitengebied. En we steunen drinkwaterbedrijven in hun zorgen over de risico's van geothermische grondboringen voor de kwaliteit van het grondwater in drinkwatergebieden.

Natuur en recreatie

De PvdA vindt het belangrijk dat bewoners dichtbij huis de natuur kunnen beleven en dat de natuur in de omgeving gemakkelijk bereikbaar en toegankelijk is. Het gaat niet goed met de natuur en de biodiversiteit in Nederland. Dat heeft onder meer te maken met de aard van de landbouw, monocultuur, het verdwijnen van coulissen en de verdroging in de afgelopen jaren. Hierdoor hebben verschillende dier- en plantensoorten geen leefgebied meer.

Speerpunten PvdA Oost Gelre 2022-2026
Leven in een duurzame en groene omgeving

1	Uitvoering van de Regionale Energiestrategie voor Oost Gelre heeft de komende jaren prioriteit in al onze (ruimtelijke) besluiten. We zien de noodzaak om de komende 10 jaar fors te investeren en de noodzakelijke veranderingen in de samenleving te stimuleren.
2	Onder duidelijke voorwaarden voor participatie en minimale afstand tot woonkernen van 2 kilometer, werken we mee aan de realisatie van een windpark in de zoeklocatie tussen Zieuwent, Groenlo en Ruurlo.
3	Alle sociale woningen zijn binnen 10 jaar goed geïsoleerd. Hierover maken we bindende afspraken met corporaties. De netto woonlasten mogen daardoor niet omhooggaan.
4	Eigenaren van particuliere woningen worden actief gestimuleerd om hun woning te isoleren en gereed te maken voor een gasloze vorm van verwarmen.
5	Wij werken niet mee aan de vestiging van megastallen in onze gemeente. De gezondheid van mensen is altijd leidend. Uitbreiding van agrarische bedrijven binnen een straal van 1 kilometer rondom een woonkern is gezien de belangen van volksgezondheid en luchtkwaliteit niet meer wenselijk.
6	We stimuleren in onze woonkernen dat schoon hemelwater naar de bodem of het oppervlaktewater wordt afgevoerd, het gebruik van regentonnen, regenbestendige groene daken, meer ruimte voor oppervlaktewater en meer groengebieden in de bebouwde kom.
7	We zetten in op goede wandelpaden, fietsnetwerken en een groene omgeving in en om de woonkernen. Een goed wandelpadennetwerk draagt bij aan de toegankelijkheid van natuur en landschap. Het verzanden van verharde wegen is

	voor ons een serieuze optie op locaties waar dit past en waar dit bijdraagt aan het landschap.
8	We stellen bij nieuwbouw in het landelijk gebied de voorwaarde dat dit landschappelijk robuust wordt ingepast. In het bestemmingsplan buitengebied en het komende omgevingsplan wordt dit met duidelijke criteria gereguleerd. Hierop wordt actief gehandhaafd.
9	We beheren de openbare ruimte door natuurlijk en ecologisch bermbeheer, variatie in beplanting van perkjes en groenstroken, en een gematigd kapbeleid. We werken hierbij actief aan behoud en uitbreiding van de biodiversiteit en instandhouding van ons cultuurlandschap.
10	Er zullen meer mogelijkheden voor waterberging moeten komen om het water uit de lucht en beken op hoogtijdagen op te kunnen vangen. Daarnaast zullen er ook maatregelen moeten worden genomen om door droogte veroorzaakte problemen aan te kunnen.
11	Meer groen in de gemeente is onze inzet. Dit bereiken we door het planten van 30.000 bomen in de komende 10 jaar, het stimuleren van 'groene daken' bij nieuwbouwplannen en regenbestendig bouwen. Wij moedigen inwoners aan om hun regenwater te laten infiltreren op eigen terrein, naar eigen grond of een regenton/- reservoir.

8. Bestuur

De taak- en rolopvatting van de overheid en de verwachtingen die burgers hebben veranderen. Het aantal burgerinitiatieven neemt toe. Als PvdA omarmen wij initiatieven die leiden tot meer betrokkenheid van inwoners bij de lokale democratie.

De bijdrage van de overheid is afhankelijk van de vraag die voorligt. Die kan normerend, regelgevend, handhavend, financieel of faciliterend zijn. Soms is er zelfs helemaal geen rol meer. Samen met inwoners, organisaties en het bedrijfsleven wordt invulling gegeven aan de nieuwe verhoudingen.

Praktijkvoorbeelden laten zien dat gemeentelijke dienstverlening nog te vaak tekortschiet. Inwoners krijgen geen ontvangstbevestiging, meldingen blijven onbeantwoord of brieven komen niet aan. Deze basale dienstverlening moet met minder fouten en beter navolgbaar.

Burgerinitiatieven van inwoners worden zoveel mogelijk ondersteund. Dit leidt tot meer betrokkenheid. De gemeente hanteert een duidelijk kader waarbinnen en onder welke voorwaarden burgerinitiatieven ondersteund kunnen worden. Toetsing van particuliere belangen aan algemene belangen, en onderling strijdige algemene belangen, blijft altijd noodzakelijk.

In onze gemeente is integriteit een grondhouding. Integriteit kan het vertrouwen van inwoners maken of breken. Belangenverstrengeling, misbruik van positie en bevoegdheden, discriminatie, corruptie en fraude worden niet getolereerd.

Speerpunten PvdA Oost Gelre 2022-2026 Bestuur

1	Directe dienstverlening naar individuele inwoners die met bijvoorbeeld vragen, mails en telefonische verzoeken de gemeente benaderen, wordt correcter en beter traceerbaar georganiseerd. Via onder meer mijnoverheid.nl wordt inzicht geboden in de afhandeling.
2	De gemeente heeft haar eigen dienstverlening op orde en checkt haar eigen service regelmatig op doelmatigheid en houdbaarheid.
3	Inwoners hebben het recht om de lokale overheid uit te dagen om publieke dienstverlening in eigen beheer uit te gaan voeren of mee te denken en te beslissen over de inrichting van de wijk.
4	Onze politieke ambtsdragers zijn 24 uur per dag alert op handelingen of gedragingen die het aanzien en de integriteit van het politieke ambt kunnen schaden. We spreken elkaar aan op gedrag en handelen.